

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าอาวาสหรืออธิการ และครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานในศูนย์ฯ มากที่สุด หรือครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานธุรการหรืองานบริหารทั่วไป ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทั่วไป จำนวน 200 รูป/คน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน 70 รูป/คน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 292 รูป/คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากข้อ 1 ได้แก่ เจ้าอาวาสหรืออธิการ และครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานในศูนย์ฯ มากที่สุด หรือครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานธุรการหรืองานบริหารทั่วไป ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทั่วไป จำนวน 160 รูป/คน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน 64 รูป/คน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 244 รูป/คน โดยการใช้การเลือกแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้จังหวัดที่ตั้งศูนย์ฯ ประเภทศูนย์ฯ และประเภทวัด เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด ที่ตั้งศูนย์	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	วัดทั่ว	วัด	มัสยิด	รวม	วัดทั่ว	วัด	มัสยิด	รวม
	ไป	พัฒนา			ไป	พัฒนา		
1. ตราด	14	6	6	26	12	6	6	24
2. จันทบุรี	24	2	-	26	20	2	-	22
3. ระยอง	44	20	2	66	34	18	2	54
4. ชลบุรี	40	18	4	62	32	16	2	50
5. สระแก้ว	2	2	-	4	2	2	-	4
6. ปราจีนบุรี	32	8	-	40	26	8	-	34
7. นครนายก	16	6	-	22	12	6	-	18
8. ฉะเชิงเทรา	28	8	10	46	22	6	10	38
รวม	200	70	22	292	160	64	20	244

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 3 ข้อ ดังนี้

- 1. จังหวัดที่ตั้งศูนย์ฯ
- 2. ประเภทศูนย์ฯ
- 3. ประเภทวัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบการบริหารงานตามระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ. 2542 และระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด พ.ศ. 2542 ตามแนวทางการดำเนินงาน 11 ด้าน (กรมการศาสนา, 2542, หน้า 18-27) ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการประเมินผล ด้านมาตรการป้องกันความปลอดภัย ด้านการจัดกิจกรรมให้บริการแก่เด็ก ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดทำข้อมูล ด้านการ

รายงานเกี่ยวกับเด็ก ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการจัดบริการเสริมอื่น ๆ โดยในแต่ละด้านจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

- 1) ข้อความเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ซึ่งคัดแปลงจากบุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 99) ดังนี้
 - 5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานมาก
 - 3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานน้อย
 - 1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด
- 2) ข้อความเกี่ยวปัญหาการดำเนินงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาก่อนวัยเรียน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ตลอดจนหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกวัดพัฒนาตัวอย่าง วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น และวัดที่เป็นอุทยานการศึกษา ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ. 2542 และระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด พ.ศ. 2542
2. สัมภาษณ์เจ้าอาวาส อิหม่าม และครูพี่เลี้ยง โดยการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษา และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ พิจารณาแก้ภาษาเนื้อหาของแบบสอบถาม
4. ปรับปรุงแบบสอบถามที่คณะกรรมการควบคุมงานวิทยานิพนธ์ เสนอแนะแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความสมบูรณ์ความเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ดังต่อไปนี้
 - 4.1 นายสุรินทร์ ติมิ หัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตราด
 - 4.2 นายสุเมธ การศรีทอง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2

4.3 พระครูพิศาลชลโปมคุณ เจ้าอาวาสวัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายคอน) จ.ชลบุรี

4.4 นายการิม รื่นพิทักษ์ อิมามประจำมัสยิดนูรุลเอียะห์ซาน

จ.พระนครศรีอยุธยา

5. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าอาวาส อิมาม และครูพี่เลี้ยง ทั้งศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในวัดและศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในมัสยิด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน

6. นำแบบสอบถามฉบับทดลองมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) (Wiersma & Jurs, 1990, pp. 139-147) ปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 ถึง .86 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก)

7. คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Conbach, 1990, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงหัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด และเจ้าคณะจังหวัด ในภาคตะวันออก จำนวน 8 จังหวัด เพื่อขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูล

2. ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงเจ้าอาวาสวัดและอิมาม ที่มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล

3. ส่งแบบสอบถามและหนังสือนำส่งของมหาวิทยาลัยบูรพาไปยังศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์จ่ายให้ผู้วิจัย

4. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 244 ฉบับ ได้รับกลับคืน 244 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น
3. การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับสภาพการดำเนินงาน โดยเอาคะแนนเฉลี่ยของคะแนน (Mean) เป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ซึ่งตัดแปลงจากบุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 100) ดังนี้
 - 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการดำเนินงานมากที่สุด
 - 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานมาก
 - 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานปานกลาง
 - 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานน้อย
 - 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด
4. ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกันระหว่างกลุ่ม
5. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน หาความถี่ร้อยละและจัดอันดับความสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows โดยดำเนินการ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายข้อ ใช้สถิติหาค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนน (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายข้อ หาความถี่ ร้อยละ และจัดอันดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงาน
3. การทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งศูนย์ฯ ที่แตกต่างกัน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least-Significant Different-LSD)

4. การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในภาคตะวันออก ระหว่างศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในวัด กับศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในมัสยิด ใช้สถิติการทดสอบ ค่าที (*t-test*)

5. การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในภาคตะวันออก ระหว่างศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในวัดทั่วไป กับศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ในวัดพัฒนาตัวอย่าง ใช้สถิติการทดสอบค่าที (*t-test*)